

Postav Muzeja crvene povijesti u Dubrovniku

Ivan Lujo

Muzej crvene povijesti otvoren je u travnju 2019. u dubrovačkoj četvrti Gruž. Smješten je u prostoru Tvornice ugljenografitnih proizvoda - TUP (od 1960. do ranih devedesetih nosi ime Nikola Mašanović, po predratnom revolucionaru), osnovane 1953., koja je s radom prestala 2022. TUP je proizvodio ugljenografitne, metalografitne i metalne proizvode i bio glavni predstavnik dubrovačke crne industrije, zapošljavajući oko 650 radnika tijekom 1980-ih. Muzej se nalazi u preuređenoj proizvodnoj hali 3 i zauzima površinu od 300 četvornih metara.

Muzej crvene povijesti privatni je muzej, upisan u Registar muzeja, zbirki i galerija RH u lipnju 2022. Glavna zadaća muzeja je kontinuirano stručno istraživanje i prezentiranje socijalističke povijesti Hrvatske kao dijela federalne Jugoslavije te prikupljanje i čuvanje informacija, predmeta i sjećanja nastalih u vremenu intenzivnih društveno-političkih promjena. Koncept postava napravili su magistra dizajna Kristina Mirošević, magistar povijesti Ivan Lujo, magistar arhitekture Tomi Šoletić, magistar javnih medija Nino Glavinić te prvostupnik arheologije i filozofije Krešimir Glavinić, voditelj muzeja.

Muzej prikuplja, konzervira i dokumentira materijalnu i nematerijalnu kulturnu i povijesnu baštinu najvećim dijelom nastalu u razdoblju 1940. – 1990. Stalni postav muzeja broji oko 1.000 predmeta, prikupljenih kupnjom i donacijama, dok se u muzejskom depou nalazi više od 1.000 predmeta, audio zbirka, zbirke periodike, plakata, dokumenata i drugog materijala. Objašnjenja eksponata i tekstovi su na hrvatskom i engleskom jeziku, a tiskane su i knjižice s objašnjenjima na drugim svjetskim jezicima. Predviđeno vrijeme obilaska je 45 - 60 minuta.

Postav je idejno podijeljen u tri cjeline. U prvoj, *Socijalizam u teoriji*, objašnjeni su počeci svjetskog i jugoslavenskog radničkog pokreta, dolazak komu-

Muzej crvene povijesti

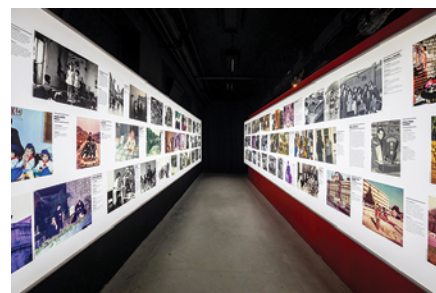
nista na vlast u ratnim godinama te prvi koraci novoustrojene vlasti. Rezini sukob s Informbiroom i početak razvoja specifičnog jugoslavenskog socijalističkog iskustva. Najveći dio postava nalazi se u drugoj cjelini, *Socijalizam u praksi*, koji je uređen kao stambena jedinica s izvornim namještajem i predmetima podijeljena u 4 funkcionalne jedinice. U kuhinji su obrađene teme poput razvoja zdravstvene zaštite, ženskih prava, popularnih prehrambenih proizvoda i drugo. Dnevni boravak s radnim stolom i televizijom mjesto je s eksponatima o akcijama NNNI, književnosti, elektrifikaciji ili novinama s vijestima

o Titovoj smrti. Roditeljska soba s bračnim krevetom i ormarima posvećena je braku, vojsci i vojnoj obavezi, godišnjem odmoru, modi i glazbi, dok dječja soba s krevetom na kat obrađuje teme poput sporta, animiranog filma, proslava Dana mladosti i slično. Eksponati i tekstovi se nalaze i u zatvorenim ormarima i ladicama, označenih simbolom interaktivnosti, čime se znatijelne posjetitelje potiče na istraživanje i vlastito iskustvo. U prezentiranju audiovizualnog sadržaja koristi se muzejska aplikacija *Red History Museum AR*, koja skenirane kodove pretvara u proširenu stvarnost.

Završni dio postava je nazvan *Socijalizam u sjećanju*, u kojem su, na tkanini s bijelim pozadinskim svjetlom predstavljene fotografije i priče brojnih donatora iz cijele Hrvatske. One predstavljaju najsubjektivniji dio postava i prezentirane su u izvornom obliku. Iza njih se dolazi do dvaju najvećih izložaka muzeja, kioska K67 i automobila Yugo Koral 45 Junior, proizvedenog 1990., čime se ponovno dolazi na ulaz i recepciju muzeja. Krajem 2021. napravljena je snimka preostalih proizvodnih prostora tvornice, koja je dostupna preko naočala za virtualnu stvarnost. Korisnik naočala se po virtualnoj tvornici kreće zadržavanjem pogleda na određenim točkama te u virtualnom prostoru može pronaći fotografije i tekstove o prošlosti TUP-a.

Muzejski prostor je 2021. proširen galerijom veličine 35 m², u kojoj se održavaju dodatni kulturni programi. U njoj je ostvareno desetak izložbi: primjerice *Kako smo se zabavljali: Noćni život i zabava Dubrovnika 1970-ih i 1980-ih*, izložba o povijesti TUP-a *Dubrovački crni dijamant – 70 godina Tvornice TUP*, gostujuće izložbe poput *Okoliš sjećanja – umjetnost protiv represije* ili *Kubanski revolucionarni plakat 1968.-1971.*, a održano je i nekoliko predavanja i filmske projekcije. U sastavu muzeja nalazi se i knjižnica s preko 900 stručnih knjiga, studija, monografija, memoara i beletrističkih naslova koja je na raspolaganju svim zainteresiranim za posudbu. Posjet muzeju uvršten je u kurikulum stručnog tečaja za turističkog vodiča Dubrovačko-neretvanske županije, a organizirano ga posjećuju učenici i studenti raznih sveučilišta. Time muzej potiče daljnja znanstvena istraživanja i jača povezanost s lokalnom zajednicom čime obogaćuje kulturni i društveni život Dubrovnika. ■

INFO

<https://hr.redhistorymuseum.com/>